

Umberto a fost așezat în 3 August sêra pe catafalc. Camera mortuară simplă, fû arangiată frumos și împodobită. La capul cosciugului este așezată o flamură italiană, la picioare o tablă de argint cu inscripția: „Sua Majestă Umberto I, figlio di Vittorio Emanuele II e di Maria Adelaide di Absburgo-Lorena, nato 14 marzo 1844, morto 29 luglio 1900“.

„Tribuna“ din Roma spune, că Vaticanul a dispuns, ca clerul catolic din Italia întrégă să participe fără de excepțiune la sêrbătorea de doliu, ce se va arangia pentru mórtea lui Umberto. „Tribuna“ observă, că acesta e primul cas, când clerului i-se dispune participarea la o manifestațiune națională.

Din București se anunță, că generalul Lahovari, ministru de război, a călătorit la Roma, ca să reprezente pe Majestatea Sa Regele Carol la înmormântarea lui Umberto.

Regele cătră armată.

Regele Victor Emanuel a dat următorul ordin de ți cătră tóte trupele de pe uscat și apă:

„Durerea națiunii pentru mórtea tragică a regelui Umberto, a aflat de sigur ecou și în inimile vóstre, ale bunilor și vitejilor mei soldați. În momentele acestea de jale, gândul meu se întórce cătră voi toți, ca să-mi dați mie iubirea cu care ați înoujurat pe decedatul rege, și pe care, urmând esemplul tatălui meu, v'ó reintorce cu inimă curată de militar. Cu voi dimpreună mă gândesc la acei camerați, cari în Eritrea și China dovedesc virtuțile militare italiene și cari înalță sus flamura glorioasă națională, simbolul mării și unității patriei“.

Victor Emanuel împêratului Wilhelm.

După „Nordd. Allg. Ztg.“ din Berlin, Regele Victor Emanuel a răspuns prin următoarea telegramă la condolența împêratului Wilhelm:

„Telegrama Vóstră m'a mișcat adênc. În ea vêd dovada, că vrei să-mi dai mie amicitia frătescă, ce ai purtat-o totdeauna față de tatăl meu atât de crud ucis. Memoria lui, ce rămâne neștersă în inimile nóstre, va conserva tot așa de neschimbate și nealterate legăturile, ce unesc casele nóstre și popóarele nóstre“.

Maghiarii și Românii în Paris.

În vr. de Sâmbătă al fóiei nóstre am arătat pe scurt asupra unei discuțiuni importante în Congresul de istorie comparată, ce s'a ținut la finea lui Iulie în Paris. Scim, că d-l Xenopol era înscris printre cei dintâi la ordinea ții, având drept subiect „Ipotesa în Istorie“. Am vêdut, cum foile ungueresc bucinaseră în lume, că „Românii au pățit fiasco“ la acel congres, afirmare acosta, față de care esprimăram îndoiala și țieeam, că ar fi bine, decât s'ar raporta și din parte română asupra amintitei discuțiuni, pentru a-se constata și restabili adevêrul. Acosta cu atât mai vêrtos, că foile ungueresc făuseră svon cu o conferență, ce a ținut-o un anumit „savant“ maghiar Darvai despre „Primii vascul ai statului ungar“, țoa se combată chipu, indirect, tesa d lui Xenopol despre continuitatea Românilor în Dacia. Darvai, urmând sistemul obișnuit de Unguri, nega continuitatea Românilor în Dacia și susținea tesa emigrării din nou a Românilor în Dacia în veacul XIII.

Spuneau și foile jidano-maghiare, că d-l Xenopol a răspuns imediat, dér presentau lucrul așa, ca și când replica dânsului n'ar fi avut succes. N'a fost însă așa. Diarele maghiare au raportat și de astă-dată fals și mincinos, căci etă ce scrie în prvința acosta „Constituționalul“ din București în numărul său dela 4 August:

„D-l Xenopol ceru cuvântul și într'o strălucită improvizare arată, că nu se puté trata cestiunea Românilor prin documente, precum o făcuse Darvai, într'un studiu scurt, cum trebué să fiă comunicările, ce se fac la congrese. A mai spus, că citațiunile luate de savantul ungar din textele latine, erau trunchiate și supuse unor interpretări silite, și că, prin urmare, aserțiunea d lui Darvai, că cestiunea română n'are nici-decum un caracter ipotetic, dér, că ar

putea fi rezolvită definitiv, în sensul adversarilor continuității, era și neintemeiată și prea îndrăsnită“.

D-l Xenopol a făcut din nou, de astă dată prin grai, espunerea teoriei sale asupra ipotezei și a interesat vii auditoriul. A fost felicitat de mai mulți savanți asupra chipului magistral cum a susținut tesa română.

Savantul profesor nu s'a mărginit în a și susține teoria. Pe lângă acosta a distribuit tuturor membrilor congresului, și întâi de tóte reprezentanților Ungariei, „Răspuns la cartea d lui A. de Bertha“, dat de d sa asupra cestiunii române, studiu pe care l'a publicat în limba germană, în „Deutsche Literatur Zeitung“ din Berlin.

În același timp d-l Xenopol a trimis o edițiune franceză din studiul său la toți ómenii de stat din Europa. Ast-fel argumentele în favórea continuității Românilor în Dacia au fost espuse din nou în două opere, care resumă, în stilul clar și atrăgător al istoricului nostru, formidabila controversă, care e póte cestiunea istorică cea mai complicată din tóte epocile“.

Război în China.

Se țieea, că trupele aliate au plecat deja din Tien-Cin spre Peking. Scirea acosta nu se confirmă încă, ba la Berlin se trage la îndoială chiar, fiind-că nici unul din admiralii puterilor n'au comunicat până acum nimic guvernelor lor.

Înaintarea spre Peking se isbesce de două mari piedeci: trupele nu sunt încă destul de bine pregătite și n'au un comandant suprem comun; apoi Anglia, în lipsă de armată suficientă, pune piedeci înaintării. Împrejurarea acosta se remarcă pretutindeni la guvernele europene și s'ar păré, că acum Anglia înclină spre punctul de vedere al Americii, vrând și ea să câștige favoruri speciale din aceea, că se arată a voi să susțină raporturi mai bune cu guvernul chinez.

Intr'aceea sosesc sciri despre nouă crucimi sêvrșite de trupele chineze. „Daily News“ din Londra primesc din Tien-Cin scirea, că un refugiat din Debasdiesa, sat aprópe de Tien-Cin, istorisece, că trupele împêrătesc chineze au ucis 10—15,000 crestini indigenți.

Biroul telegrafic rusesc din Petersburg primesc din Shanghai vestea, că în China sudică Boxerii au pustit misiunile creștine și au omorît pe misionari. Armata regulată s'a unit cu Boxerii.

Mai mare senzația a produs o scire din Shanghai publicată de diarele englese, după care lângă Niucivang Rușii au fost bătuti și siliti a-se retrage și a da din mână calea ferată Niucivang-Port-Arthur. Cam 40,000 Chinezii au impresurat lângă Tasikov armata rusescă.

Încât despre sórta ambasadorilor din Peking „Times“ primesc din Shanghai scirea, că după o telegramă a guvernului din Santung, ambasadorii erau neatiniși în 27 Iulie. Boxerii și armata chineză luptă între sine. Refugiați din Peking spun, că trupele generalilor Junglu și Tang-Fu-Siang au devastat casele cetățenilor mai bogăți.

SCRIRILE ȚILEI.

— 24 Iulie v.

Congregațiunea comitatului Brașov. Pe țua de Joi 9 August st. n. 1900 s'a conchemat o adunare generală extra-ordinară a reprezentanței comitatului nostru. Între cele 7 puncte puse la ordinea ții, cel dintâi este propunerea unei adrese de felicitare și de omagiu la aniversarea a 70 a a țilei născerei Majestății Sale ces. și reg. Apostolice Francisc Iosif I. Punct 2—6 se referă la unele decisiuni ale comunei. La sfêrșit se vor ceti și discuta adresele și representațiunile sosite dela alte comitate.

Conferența interparlamentară, care a fost deschisă Martia trecută în Paris, și-a sfêrșit deja Vineri lucrările. Anul viitor comitetul conferenței va ține o ședință în Berna, ér pentru 1902 conferența se va întrui în Viena. În senatul interparlamentar au fost aleși de rëndul acesta: pentru Austria deputații din „Reichsrath“ br. Pir-

pe și Guicvos, pentru România d-l V. A. Urechia, pentru Ungaria contele Albert Apponyi și pentru Serbia Nicolaevic și Gvostici.

Asasinat în București. Un Bulgar, de profesiune croitor, cu numele Stefan Dumitroff, a sêvrșit Sâmbătă nóptea în strada Ianoului din București o crimă oribilă. Profesorul St. Mihăileanu dela liceul Sf. Sava, s'a dus de acasă de cu vreme cu soția și cu o fetiță a sa la un prietin. Pe când se reintorcea spre casă, la órele 12 nóptea, apare la colțul stradei Ianoului un individ tiner între, 17—18 ani, îmbrăcat în haine negre, și trage un foc de revolver asupra profesorului Mihăileanu. Glonțul l'a lovit în spate. La strigătele desperate ale jertfei, care cădu în mijlocul stradei, curgându-i sângele în șiróie, nu era cine să alerge după asasin. Neorocitul fû ridicat de soția și de fiica sa și dus cătră casă, care nu era departe de locul unde a fost comis atentatul. Aci fû chemat în grabă un medic, care a dispus trimiterea jertfei la Spitalul Colțea. Pe drum însé sermanul profesor moie. Asasinul, care în urmă fû prins, este Bulgar din Macedonia. La interogatoriul declară, că a comis crima din motive politice. Profesorul Mihăileanu redacta în București revista „Peninsula Balcanică“.

Cas de mórte. Din Raghinul sâseso primim chiar la încheierea fóiei trista scire, că d-l avocat Patriciu Barbu a îndurat o grea lovitură a soției prin mórtea soției sale, d-na Elena Barbu născ. Grecu, întemplată alaltăeri, în 4 August n. Răposata a fost o femeie nobilă, Româncă însuflețită și căldurosă sprijinitóre a instituțiilor nóstre culturale. Era membră pe viêtă a Asociațiunii și a mai multor reuniuni. — Adresăm întristatului soț și rudeniilor sincerele nóstre condolențe!

Invetământul în diecesa Lugoșului. După un raport al d-lui Ioan Boroș, inspector școlar diecesan, se află în diecesa română unită a Lugoșului 86 școle gr. cat. cu 85 invetători. Obligați a cerceta școla erau în anul trecut școlar 13,094 copii; dintre aceștia au cercetat școlele confesionale 7467, ér școle străine 4297.

Pentru împodobirea bisericeii s'a înființat în comuna Sâncel de lângă Blăși o reuniune a femeilor cu statute aprobate de Consistor. Reuniunea s'a înființat înainte numai cu vre-o 4 luni și a ajuns să aibă 44 membri, bărbați și femei, cu un capital de 200 cor. Comitetul reuniunii, în urma unei hotăriri a adunării generale din Martie a. c., face acum pregătiri pentru arangierea unei tombole în favorul ridicării iconostasului. Colectarea obiectelor pentru tombolă e în curgere.

O întemplantare cutrierătoare s'a petrecut, cum se anunță din Alba-Iulia, pe moșia dela Stremț a lui Bela Gall. Țilele acestea proprietarul moșiei a observat, că i-s'au furat din odaia nisece obiecte de argint și a învinuit pe servitorul său, Bela Papp, că le-a furat. Papp s'a jurat, că e nevinovat. Cu tóte acestea domnul său l'a amenințat, că-l va denunța la gendarmeria. Pe Papp într'atata l'a mahnit suspiționarea stăpânului său, încât îndată după convorbirea cu el s'a dus în șură și s'a spânzurat. Când proprietarul a aflat ceea-ce s'a petrecut, a fost așa de mult șgduit, vêdând că suspițiunea sa a provocat mórtea feciorului, încât a fost lovit de paralizie la inimă și după câteva minute a murit.

Decorat. D-l Augustin Berian, originar din Cugir și fost elev al școlilor din Blăși, ér ați șef de regiă la domeniul corónei Borea, în România, a fost decorat cu „Serviciul credincios“ cl. I în aur.

Mare tempestate în Treiscaune. În săptămâna trecută s'a descărcat asupra mai multor comune din Treiscaune o mare tempestate. Pe munți a fost o ruptură de nori, care a făcut să esundeze văile, răsurnând clăile de grâne dela câmp și ducând o parte din ele. Marele pod din centrul comunei Covasna, clădit de curând cu spese considerabile, a fost distrus. Cu ocaziunea

acosta cădură în apă mai mulți muncitori, cari se aflau pe pod, sêvrșind lucrări de apărare. Între ei era și vice-primarul comunei. Cinci dintre cei căduți fură încurând scoși din valurile apei, dér poliștul Köver Iózsef, Kovacs Imre, și servitorul comunei Vajna Lajos fură răpiți de valuri. În dimineța țilei următoare însă Vajna L. fû aflat, dér greu rănit.

Conjurația anarhistă.

Din tóte părțile se anunță, că asasinul Gaetano Bresci face parte din o mare conjurațiune anarhistă. După sciri sosite din Milano, cercetările scot la ivelă amănunte tot mai înfiorătoare. Pe Regele Umberto il persecutau formal asasinii. Poliția a constatat, că anarhiștii voiau să ucidă pe Umberto mai curând, ei însă au trebuit să-și amâne planul. O femeie din Bergamo a primit Sâmbătă, înainte de omorul d'n Mouza, o scrisóre din America, în care era întrebată, decât Umberto mai trăiesce.

În Monza totul era pregătit, ca Umberto să cadă jertfă. Anarhiștii au aranjat lucrurile așa, ca decât Regele va ședé de a drépta în trăsura, atunci Bresci să împuse asupra lui, ér de va ședé de a stânga, atunci să împuse altul.

Din Buenos-Ayres se vestesce, că o femeie de acolo a călătorit pe tren cu doi muncitori, cari politisau viu. Cel mai în virstă a țis, că propaganda prin faptă e inevitabilă și că toți muncitorii ougetă la fel. Apoi a țis:

— Umberto va dispăré în curând de pe scenă; il regret, dér cauza nóstră pretinde jertfa acosta. Un membru al alianței nóstre il va ucide.

Se vorbesce mult despre un individ cu numele Nicola, papucar în Milano. Acesta a telegrafat lui Bresci să grăbescă la Milano, căci „tóte sunt pregătite“. Bresci s'a și dus. Între alții a mai fost arestat un anumit Passanti Natale, bănuir de a fi avut parte la atentat. După omor Passanti s'a dus din Monza la Ancona, unde a fost deținut. În lada lui s'a aflat o cămașă plină de sânge și o batistă.

Din Milano se telegrafază, că Bresci fiind din nou ascultat, a recunoscut, că a esistat o conjurațiune; amănunte însă n'a voit să dea. Bresci a mai declarat:

— Mi-a stat în putere să ucid pe Regele deja cu ocazia sosirii lui la serbare. Am întârziat însă, fiind-că nu eram sigur, decât într'adevăr e Regele, ori nu. După serbare m'am convins, că el este și l'am împușcat.

Doctorul Mauri, socialist, a fost chemat la Monza, ca să esamineze ranele primite de Bresci, care era să fie sfâșiat de mulțime după comiterea atentatului.

Doctorul Mauri dá țiarului „Avanti“ următoarele amănunte:

„Asasinul e un bărbat frumos, robust; privirea lui e rece, aspră, disprețuitoare. Nu se observă la el nici un semn de degenerare fisică. Când a vorbit despre omor, în ochii lui lucea lumina fanaticului, a apostolului, care crede, că și-a implinit misiunea. Despre familia sa, despre nefericitul său frate, care e ofțar, a vorbit fôrte indiferent. El se simte deslegat de tóte considerațiile omenesce și se consideră ca un instrument al unor puteri mai superioare“.

„Daily News“ anunță din New-York, că detectivii americani au constatat, că omorul din Monza este opera unei conjurațiuni fôrte estinse. Capul conjurațiunii este contele Nicola Malatesta. Joia trecută anarhiștii din Paterson au ținut un conciliabul, în care au declarat, că fapta lui Bresci a fost o urmare a stărilor sociale de ațt.

„Herald“ din New-York spune, că poliția și autoritățile italiene sunt în posesiunea unui material, care nu lasă nici o îndoială asupra împrejurării, că în New-York și Patterson s'a țesut o mare conjurațiune anarhistă contra capetelor încoronate.

Raportorii diarelor americane au interviewat pe mai mulți anarhiști din Patterson.

Peter Festerer, spaniol, directorul diarului anarhist „El Despetar“, a spus: „Bresci era unul dintre ai noștri; vorbea rar în meetinguri, era liniștit și se îmbrăca cu eleganță. N'a fost nici un complot. De sigur, că Bresci a lovit, fiind-că sosind în Italia a vădit rudele sale oprimate“.

Ernestina Crevella, o frumoasă fată, sufletul anarhiștilor din Patterson, a spus, dice raportorul, în fața altor mulți anarhiști: „Umberto n'a făcut nici un bine pentru Italia, care e o splendidă țară, dăr din care noi furăm nevoiți a fugi, spre a nu muri. Fiul unui asemenea tată va fi un rege rău“.

Ema Goldmann, tot o fată frumoasă, a dis: „Noi nu complotăm nicădată mărtea unui monarch, dăr aprobăm asasinatul. Țarul pōte să tremure“.

Unul din cei de față a adăugat atunci: „Noul rege al Italiei va muri!“

Crevella îi puse mâna pe gură: spunându-i: „Tăcere“!

Raportorul atunci a întrebat: „Ai sprobă mărtea lui Mac Kinley?“

Crevella răspunse: „Italianii sunt tratați aci ca câinii“.

Un al treilea interveni: „Decă e un președinte rău, trebuie să mōră“.

Crevella repetă: „Tăcere“!

Widemar, directorul diarului anarhist „Questione sociale“, întrebat, a spus: „Toți monarchii trebuie să dispară de pe pământ. Decă fiul lui Umberto va fi mai bun...“ Dăr nu putu să sfîrșescă frasa.

Cestiunea ambasadiorilor.

Cestiunea primordială pe care ne sunt ași fiosați ochii noștri, este acēsta a ambasadiorilor. Și nu fără drept. Sēu cā ar fi fost masacrați ministrii puterilor europene, cu familiile și cu suita lor, cum ni-se anunța hțăi, sēu cā sunt deținuți și închiși ca ostatic, cum se vestesc ași, crima este *prope* tot atāt de fenomenală.

Și ea este fenomenală, fiind-că e fără precedent. Violarea imunității diplomatice este o barbarie nē mai pomenită. Nici Ostrogotii, nici Hunii, nici fanaticii din Nigriția, nici antropofagii din Zeelandă nouă n'au atentat asupra omenilor trimiși ca parlamentari.

Dăr chiar enormitatea batjocurei actuale oferă uitându-te bine la ea, o indicațiune oarecare liniștitoare. Nu e probabil ca un guvern regulat, chiar și un guvern revoluționar, să-și fi luat asupra-și responsabilitatea și inițiativa execuțiunii. Inclinașăm crede, cā ne aflăm înaintea unor rēsoole localizate în mijlocul unei populațiuni destul de colosală, dăr totuși particulară.

Putem obiecta la acēstă părere optimistă, cā cugetele tainice și ascunse ale diplomației „cerese“ sunt nenumărabile și greu de pătruns ca și stelele firmamentului, cā simularea unei rēsoole, plebeie, pōte foarte bine emana din șirelicuri împărătesci; și în special, cā impresurarea și închiderea ca ostatică a ambasadiorilor, ar fi un fin calcul al înaltului mandarinat. Când Europa măniosă ar veni să rēsbune infamia, cu ptele și cu legiōnele ei, atunci la primul abuit al tunurilor, micul om galben ar mīca steagul alb al păcii și ar lua cuvântul dīcend: „Ertați fraților buni albi, ierțați! Noi am impedeat revolta, și decă am deținut pe reprezentanții voștri am făcut-o pentru a le garanta siguranța. Sunt aci, priviți-i. Sunt sub coperiș înaintea geamurilor, întregi și sănătoși. Nu ne aduceți lupta, căci la din contră tot nu-i vom elibera și îi vom ține cu dreptul de a ne rēsbuna și noi contra invasiunilor. Nu pușcați, și vă cugetați bine cā faceți, cā decă mai înaintați cu un pas, noi îi vom păstra așa de bine, încāt cenușa lor, predată vântului, nu va mai fi niciodată transportabilă în lumea vōstră cea mică“.

Sē fi posibilă o astfel de machinațiune? Atātă fiere are loc în sufletul acestor paviani? Nu scim, însă e posibil după toate cele petrecute. Dăr în cazul acesta nu e timp de a șovăi nici o secundă. Nu trebuie

sē fi omul cavaleresc față de tâlhari. Un contract stricat prin violență, n'are nici o valōre. O tactică s'ar impune: de a accepta tērgul, a lua în primire ambasadorii, misiōnarii, amploiații, și numai după-ce sunt toți în siguranță, a deschide din nou ostilitățile și a-le impune cu metodă pedepsele, care se pot hotări de acum.

Fiind cestiunea ambasadiorilor resolută, ar mai rămāne cestiunea chineză, care e critică la culme. Când prințul Ceng, când chiar și împēratul cel stricat, chiar și mama lui, Agripina cea imperială, și — ipotesă neprobabilă — chiar Li-Hung-Chang ar fi cu bunăvoință față de intențiunile de a păstra pacea, sinceritatea lor n'ar fi ascultată acolo: ea n'ar îmblānși nici decum zelul fanatic al Boxerilor, cārora populațiunea dēsă le-arreserva o simpatie latentă, decă nu chiar un ajutor puternic. Ar fi copilăria de a nu-o concede: cei turbați sunt pōte relativ mai rari, dăr cei nemulțămiiți sunt nenumărați. Monstrul e înverșunat. Și înverșunarea, decă nu se potolesce la timp, va izbucni în furii periodice....

Lucca.

Convocări.

Comitetul despărțământului Hida-Huedin al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ prin asta convocă adunarea cercuală pe 12 August 1900 în Hida (Hidalmas) și invită cu totă onōrea pe toți membrii și pe toți aceia, cari se interesează de „Asociațiune“ și doresc a promova interesele ei, să participe la acēstă adunare a despărțământului, care se va ține după următorul

Program: 1) Participare în corpore la serviciul divin, ce se va celebra în biserică română gr. or. din Hida la 10^{1/2} ore a. m. 2) După întrunirea în localul destinat pentru ținerea adunării: deschiderea acesteia prin directorul-președinte al despărțământului. 3) Exmiterea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al adunării. 4) Raportul comitetului despre activitatea despărțământului. 5) Raportul cassarului, conținend rațiociniul de pe anul expirat și proiectul de budget pe anul viitor. 6) Esmiterea comisiiunilor: a) pentru încassarea taxelor și câștigarea de membri noi pentru „Asociațiune“; b) pentru censurarea raportului comitetului; c) pentru censurarea raportului cassarului conform punctului 5. 7) Disertație conform §-lui 37 din statute. 8) Raportele comisiiunilor esmise, conform punctului 6, și deliberare asupra lor din partea adunării. 9) eventuale propuneri. 10) Esmiterea a doi delegați, cari să reprezinte despărțământul la adunarea generală a „Asociațiunii“. 11) Închiderea adunării prin președinte.

Din ședința comitetului despărțământului Hida-Huedin, ținută în B.-Huedin, în 17 Iulie st. n. 1900.

Ioan Pop, Dr. Andrei Pop,
director-președinte. notar-controlor.

Din încredințarea comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ cu Nr. 1033—1899, subscrișul imi iau libertate a convoca pe ziua de 14 August n. a. c. la 11 ore a. m. în localitatea institutului „Someșana“ pe toți p. t. domni din comitatul Solnoc-Dobăca, cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română la adunarea organizării despărțământului din comitatul nostru al „Asociațiunii“.

Notez că, conform arondării noue deoisă sub Nr. 1033—1899 prin comitetul central al „Asociațiunii“, despărțământul nostru se estinde pe întregul teritor al comitatului „Solnoc-Dobăca“, afară de comunele: S.-Petru, Panticu și Sotelic.

Cu stima
Dr. Teodor Mihali.

NECROLOG. Dr. Arpad Papp advocat în loc și membru al mai multor societăți și corporațiuni din orașul nostru, după o îndelungată bolă a răposat alaltăeri în 4 August în etate de 36 ani.

Despre educațiunea fizică a femeii.

Conferență ținută la clubul militar din Că-lărași, de d-l Amedeu Georgescu, prof. de gimnastică.

— Fine. —

Grecii înțeleseseră foarte bine trebuința gimnastice, ca educațiune fizică a femeii. Ei considerau cultura estetică prin musică și gimnastică ca cel dintăi mijloc de educațiune.

În Sparta, femeile făceau eseroiții gimnastice ca și bărbații. Instrucțiunea publică la dēnșii nu cuprindeau decāt gimnastica, cântul, musica, jocurile gimnastice și lupte. Numai gimnastica a dat acea rasă de femei curagioase, cari diceau fiilor lor dāndu-le pāvāza: „Intōrce-te biruitor, sēu rămāi pe câmpul de luptă“. Femeia lacedemoniană, pentru iubirea și fericirea patriei sale, era gata ori cānd a-și sacrifica bucuria sa de mamă; întinșind fiului sēu, care pleca în rēsoiți, scutul, îi dicea: „Intōrce-te pe el, sēu sub el“. „Mai fă un pas“, dicea o spartană fiului sēu, care se plāngea, cā spada sa este prē scurtă. Prin anul 1184 înainte de Christos, adecā cu vre-o 431 ani înainte de fundarea Romei, în insula grēcă „Lesbos“ era o ți, în care se făceau un fel de serbări lesbiene, numite „Calisteie“ și care erau așteptate cu atātă nerăbdare de femeile eoliene; ele se stringeau împrejurul templului Junonei, spre a-se întrece unele cu altele în frumusețea corpului lor și a grațiilor, pentru cari erau în vechime renumite.

La aceste serbări, cari erau întocmite cu cea mai mare îngrijire, rolul de căpetenie îl aveau femeile.

Corul și jocurile gimnastice nu lipseau dela nici o serbare a lor, mai puțin încă dela Calisteie, unde lumea venia să admire dulcēta vocii, mlādiera corpului și ușurința mișcărilor.

Junele fete ale acestei insule primeau cu cea mai mare bucurie acea ți de serbătōre, în care își putea arāta înaintea publicului farmecul și grațiile lor.

Femeile romane de-asemena urmau acea metodă, făcend eseroiții gimnastice și diferite jocuri atletice și chiar lupte ca gladiatorii.

Elveția, Germania și mai cu sēmă Engliterra au luat aceste ca exemple. Englezōicele dīc: „Copilul meu nu creșce, decāt odată, el are destul timp să învețe“. Ele opresc prin urmare, de a-se lua acele dispoziții contra naturei, pe care le iau fetele nōstre, dāndu-le cāt mai mult o educațiune fizică, și cu acēsta în adevēr sē credeți, cā ele pregătesc femei, ēr nu pāpuși.

Ce deosebire între junele fete, cresoute după sistemul engles, și junele nōstre parisiane.

Aci bōle, acolo putere și sănătate! Și drept vorbind, sē spuneți d-vōstrē, unde sunt cele mai instruite?

Mișcarea este o gimnastică foarte lesue de făcut și nu prea mult obositoare, adecā proporționată după puterea fiă-cārui și după trebuința, ce are; este tot atāt de trebuințōasă femeii și ori-cārui om, precum este aerul pentru o pasere, care se înalță spre ceriu.

Constituția femeii fiind cu totul nervōsă, cere neapērat acest regim.

O fată până la etate de șce ani, va putē urma aceleasi eseroiții ca și băeții.

Dela acēstă virstă sexurile încep a-se deosebi mai bine. Astfel formele la femeie sunt, cu deosebire de șolduri și de sîn, mai mici, mai gingașe, mai moi, decāt formele bărbatului, oșele sunt mai mici și nu atāt de tari și scheletul ei are mai mult mai puțin neregularități, ca ale bărbatului. Pentru femeia, cea mai mare lățime se observă între șolduri, pe cānd la bărbați se vede acea lățime la umeri; pe lângă acestea, la bărbați se vede o formă mai mult ascuțită, pe cānd la femei o formă mai mult rotundă, asemenea colōna vertebrală este mai adusă, decāt la bărbat.

Spatelul prezintă de ordinar oarecare rotunjime și nu este lat ca cel al bărbatului, apoi veți observa, cā mușchii sunt mai puțin roșii, mai puțin legați ca cei ai bărbatului, afară de mușchii din regiunea

basinului, unde se află cei mai puternici și care se pot numi mușchi bărbătesci.

Nu voiți căuta și n'am avut intențiunea de-a urmări mai mult studiul acesta al anatomiei, decāt numai spre a face sē se înțelgă, cā femeile au trebuință de-o gimnastică, bine înțeles ori cāt de puțin deosebită, de aceea a bărbaților.

Pōte fi femeia de spirit, fără să fiă slabă și bolnăvicioasă, pōte fi de-asemena frumoasă, fără să aibă în față gālbenela de mōrte a unei ofticiose.

Femeile nōstre nu trebuie să aibă o instrucțiune inferiōră femeilor celorlalte națiuni mai înaintate; de-asemena și fisicese ele trebuie să se gāsescă pe aceeași trēptă și de vigōre și de sănătate.

Soția și mamă, etā sōrtea femeii, cea mai nobilă a ei misiune și pentru care ea trebuie să scie să facă cele mai mari sacrificiții.

Ori cāt de puțin le va plăcē femeilor, în general vorbind, eseroițiile gimnastice, mișcările, este trebuincios, ca ele să pună odată și bine la o parte aceste prejudecări ridicole.

Societatea viitoare are trebuință de omeni viguroși la corp și desvoltați la minte.

Statul deei are datoria de-a îngriji din timp, ca tinerimea să fiă pregătită pentru acēstă stare viitoare.

După cum o familie sēu chiar un individ pierd și se nimicesce, tot astfel se va perde și va cādē un popor, cānd nu va fi pregătit în destul în facultățile fizice și intelectuale pentru marea luptă socială.

Desvoltarea civilizațiunii face ca lupta pentru existență să creșcā mereu. Acele timpuri comode de odinōră, s'au dus. Numai acela, care în timpul tinerēții a fost desvoltat fisicesc și intelectualicesc, numai acela dīc, va fi destul de pregătit pentru marile lupte, ce-l așteptă în viață, și numai acela va putē ține piept tuturor greutăților, ce stau în drumul celor ee vor să trāsescă

Fata, viitōrea soția, mamă educătōre, are deei probleme mari de desvoltat.

În interesul deei al frumuseței, al grației, ce au unele femei, tot atāt cel puțin și în interesul sănătății și a îmbunătățirii viitōrei rase a lor, se cere a face eseroiții, mișcări corporale.

Nu trebuie să se dea la o parte nici o femeia de-a face gimnastică, fiă din ori-ce clasă a societății; căci dela mișcările libere moderate, în orele lor libere, atērnă sănătatea, vigōrea femeii, cum și viitorul unui stat, unei națiuni; și nu cred, cā va fi de parte cea ți, în care Statul, cunoscend și simșind și mai bine nevoia de brațe vīnjōse, — de luptători aprigi viguroși — va căuta să impună în mod obligatoriu și fetelor gimnastica, precum au impus-o și băeților și se va ocupa mai de-aprōpe de educațiunea lor fizică. Prin urmare, vedeți însemnătatea educațiunii fizice a femeii atāt pentru ea însă-și, cāt și a unei națiuni, căci am dīs și o mai repet, încheind, cā: „Sănătatea și vigōrea femeii, este vigōrea națiunii“.

ULTME SCIRI.

Shanghai, 6 August. Chinesii au rupt canalul; tot ținutul între Tien-Cin și Peking e inundat. Li-Hung-Ciang s'a sinucis.

Literatură.

Din „Cura de apă“ ed. IV, apărută de curēnd, se pot procura esemplare și dela Tip. „A. Mureșianu“ cu 3 cor. plus 20 bani porto. Legată în scōrță și cu exterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cu-a lui Kneipp e cunoscută în totă lumea și scrierile sale cu prețioasele poveți igienice ar trebui să se afle în totă familia, precum și în bibliotecile populare, căci țărani pōt profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag. și are o scală alfabetică a tuturor bōlelor și povețelor de cari se tractēză în op, în număr cam de 2200.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Măro.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

Cărți cu prețuri reduse. Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, care au fost puse la dispoziția administrației diarului nostru spre a se da, drept premii, d-lor aboneții ai „Gazetei Transilvaniei“ cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum. Lista acestor cărți este următoarea:

1) *Lascar Viorescu, O icăndă a Moldovei din 1851* de Wilhelm de Kotzebue. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră, conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este azi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) *Poesii* de Veronica Micle, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) *Poesii complete* de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poeziile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

4) *Instrucțiunea gimnasticeii* în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din Bucuresci. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învățători.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de M. C. Suțu, o interesantă conferință ținută la Ateneul Român din Bucuresci. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii* de F. M. Stoenescu. Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsa de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) *Vrei să te iubescă bărbatul?* Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și forte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

O carte valoroasă, scrisă de d-l Ioan Popoa, profesor la școlile române din Brașov. Cartea este intitulată: *„Caractere morale, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“*. Acastă carte, atât prin esteriorul său elegant, cât și prin cuprinsul său bogat, de aproape 400 pagine, este o adevărată podobă în literatura noastră. Atragem asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitori de carte; în ea cetitorul va găsi o comoră nespuse de prețioasă de in-

vătătură, de mângâieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal. — Se află de vândere la Tipografia „A. Mureșianu“, la librăria N. I. Ciurcu și la librăria H. Zeidner în Brașov.

Scrieri școlare.

Istoria pedagogiei de V. Gr. Borogovan O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbaiții de școlă. Prețul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor poporale din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., 2-a parte II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în școala poporală de I. I. P. inv. în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de *Basilu Rașu*, fost profesor în seminarul din Blășiu și vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invățătura creștină, sau Catechismul mare pentru tinerimea greco-cath. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag, format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 August 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.50
Renta de corone ung. 4%	90.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	19.75
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonuri rurale ungare 4%	91.15
Bonuri rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	158.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.80
Renta de hârtie austr.	97.40
Renta de aur austr.	115.95
Losuri din 1860.	134.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	17.12
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	685.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	664.50
Napoleoniori	19.33
Mărci imperiale	118.50
London vista.	242.90
Paris vista	96.60
Rente de corone austr. 4%	97.65
Note italiene	90.60

Cursul pieței Brașov.

Din 6 August 1900.

Banconota rom. Cump.	19.08	Vând.	19.12
Argint român. Cump.	18.80	Vând.	18.84
Napoleoniori. Cump.	19.30	Vând.	19.35
Galbeni Cump.	11.30	Vând.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—
Lire turcesci Cump.	10.75	Vând.	—
Scriș. fonc. Albina 5%	100.—	Vând.	101.—

Cursul losurilor private

din 1 Aug. 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.40	13.60
Credit	384.—	387.—
Clary 40 fl. m.	—	—
Navig. pe Dunăre.	—	—
Insbuck	64.50	66.50
Krakau	72.—	72.50
Laibach	47.50	49.50
Buda	125.—	128.—
Pa'ffy	181.—	183.—
Crucea roșie austriacă	42.50	43.50
" " ung.	20.—	21.50
" " ital.	—	—
Rudolf	63.50	65.50
Salm	—	—
Salzburg	60.25	61.25
St. Geriois	182.—	186.—
Stanislau	—	—
Trientine 4 1/2% 100 m. c.	—	—
" " 4% 50	—	—
Waldstein	—	—
" de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	—	—

Nr. 159—900.

Publicațiune de licitațiune.

Biserica română gr.-or. cu hramul Snt. Nicolae din Brașov-Schei și biserica cu hramul Sft. Adormiț

Sz 5521—1900.

ukvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvéyszék, mint tknyvi hatóság, közhirrő teszi, hogy az „Albina“ takaré- és hitelintézet brassói fioktelepe végrehajtónak Puiu Badea Todor brassói illetőségű végrehajtást szenvedő elleni 1000 korona tőke-követelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvéyszék (a brassói kir. járásbírószág) területén lévő és a brassói 2713 sz. tjkvben A 1 alatt foglalt 3057 es 3058 hrsz. ingatlanra 2600 koronában, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900. évi szeptember hó 5-ik napján d. e. 9 órákor ezen kir. törvyszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron atól is eladacni fog.

Árverezeni száandékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzbe, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett ártolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1900 évi június hó 21-én.

A kir. törvéyszék, mint tkvi hatóság.

1039.1—1.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-8 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-48 min. séra.
- IV. Tr. acc. la ora 10-26 min. séra. (Arad)

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la orele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tr. acc. la ora 5-14 m. dim. (dela Arad).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la ora 3-20 min. nóptea.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zărnești (zar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 5-26 min. p. m.
- III. Tr. mixt, la ora 9-30 min. séra.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tr. acc. peste Arad la ora 5-7 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 8 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 10-25 min. séra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul mixt, la ora 6-58 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
- II. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 9-27 min. p. m. (din Maiu 15—15 Sept.)
- IV. Trenul accelerat, la ora 10-14 m. séra.
- V. Tren de pers. la ora 2-10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia și în toate sârbătorile).

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tr. mixt, la ora 10-4 m. séra (p. dela St.-Georgiu, în Iul. 1—15 Sept. în toate sârbătorile).

Dela Zărnești la Brașov (zar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 7-2 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.
- III. Tr. mixt la ora 8-18 min. séra.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 6-48 min. séra
- V. Tr. mixt la ora 10-04 min. séra. (din Palanca dala 1 Iulie—15 Sept. în toate sârbătorile).

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Pretul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni.	3 fl. —
Pe șase luni.	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni.	10 fr.
Pe șase luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șase luni.	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șase luni.	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.